

AMSTERDAMS NETWERK ERVARINGSKENNIS

JAARVERSLAG 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Netwerkbijeenkomsten	4
Colleges en andere bijeenkomsten	6
De kringen	10
Kring Buurtteams Bondgenoten	10
Kring Armoede/ Bestaansonzekerheid	11
Kring Onderzoek	12
Kring Naasten	13
Kring Kleine Initiatieven.....	14
Het kartrekkersoverleg	15
Het bestuur.....	16
Bijlagen	17
Bijlage I	17
Bijlage II	20
Bijlage III	23
Bijlage IV	26
Bijlage V	30

Inleiding

Te veel Amsterdammers die leven in moeilijke omstandigheden, voelen geen aansluiting meer met de samenleving en zijn de weg daarin kwijtgeraakt. Goed bedoeld overheidsbeleid om hen daarin te ondersteunen faalt of bereikt deze mensen niet. Simpelweg omdat de belevingswereld van beleidsmakers te ver afstaat van die Amsterdammers.

Het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis (ANE) is een netwerk voor ervaringsdeskundigen, beleidsmakers én andere professionals die inzien dat betere oplossingen voor hardnekkige problemen samenwerking vereisen tussen burgers en overheid, en dat het benutten van ervaringskennis daartoe de sleutel is. Samen, binnen het ANE, noemen we dat 'bondgenootschappelijk'. Wij streven naar het beter en méér benutten van ervaringskennis opdat Amsterdammers zich gehoord, begrepen en betrokken voelen, en opdat ondersteuningsbeleid beter aansluit bij wat voor hen werkt.

Het ANE organiseert daartoe netwerkbijeenkomsten en colleges. Daarnaast zijn er binnen het netwerk een aantal kringen actief die zich bezighouden met de vraag hoe ervaringskennis beter benut kan worden in relatie tot een specifiek thema, zoals armoede, naasten, onderzoek, kleine initiatieven en de buurtteams.

Elke 6 weken verspreidt het ANE een nieuwsbrief waarin bijeenkomsten worden aangekondigd, mensen die actief zijn in het netwerk worden voorgesteld en nieuws (ook van buiten het netwerk) over het belang van ervaringskennis onder het voetlicht wordt gebracht.

De nieuwsbrief wordt via mail verstuurd naar circa 700 geïnteresseerden. De netwerkbijeenkomsten worden door gemiddeld 80 mensen bezocht en de colleges door 30 belangstellenden. Binnen de kringen zijn tussen de 10 en 20 mensen actief.

Dit jaarverslag geeft een inzicht in de verschillende activiteiten die wij het afgelopen jaar hebben georganiseerd. In de bijlage staan de verslagen. Bij sommige colleges kun je doorklikken om de sheets te zien.

Netwerkbijeenkomsten

Nieuwjaarsbijeenkomst 18 januari 2023

De netwerkbijeenkomst van ANE op 18 januari verliep in een prettig ongedwongen sfeer. Een mooie start van het nieuwe jaar! De bijeenkomst werd ingeleid door oud-gemeenteraadslid Lene Grooten (GroenLinks), die vertelde over de intentie van de door haar opgestelde motie om ervaringskennis meer op de agenda te krijgen. Samen met Karla Nijens (zelfstandig, vh. Herstelbureau HVO-Querido) en Ruud Fiere (Cliëntenbelang Amsterdam), vormt Lene het nieuwe bestuur van Stichting ANE in oprichting.

Na de inleiding gingen de aanwezigen in vier groepen aan de slag met de vraag waarover je droomt als je denkt aan de verdere ontwikkeling van ervaringskennis in Amsterdam, en hoe het ANE daaraan kan bijdragen. Henrike Kowalk (Hogeschool van Amsterdam) en Martin Stam van ANE waren er ook bij en hielden een pleidooi voor een onafhankelijke houding, om te voorkomen dat de ontwikkeling van ervaringskennis in een (nieuw) keurslijf wordt geperst.

Met dank aan Nazeer en Obbey voor de muziek, konden alle aanwezigen daarna genieten van elkaar en van de hapjes en drankjes. Voor een overzicht van de feedback van aanwezigen en een verslag van het interview met Henrike Kowalk, zie Bijlage I.

Netwerkbijeenkomst 14 december 2023

Op 14 december organiseerde het ANE een dynamische netwerkbijeenkomst met als centraal thema het belang van bondgenootschap in ons netwerk. Dini Glas opende de dag met een hartelijk welkom en besprak samen met Berend de Groote waarom ervaringskennis juist nú onmisbaar is voor het overbruggen van de kloof tussen systeemstructuren en de Amsterdammers.

De middag begon met een paneldiscussie met stemmen zoals Jeroen Groen van onderzoeksbureau Meetellen en Patrick Theunissen van Buurtteam Centrum, die benadrukten hoe ervaringsdeskundigheid kan leiden tot begrip en actie binnen de sociale sector. Andre van Vught van Stichting Samen Vooruit deelde inzichten over het opleiden van vertrouwenspersonen in de Indische Buurt, die laten zien hoe belangrijk het is om geleefde ervaring in te zetten in buurtondersteuning.

De presentatie van de WAM!-campagne hield de energie hoog en was een mooi pleidooi voor een cultuuromslag richting Welkom, Aansluiten en Maatwerk in het gehele Amsterdamse sociale domein. Wat deze oproep tot actie bepleit? Ga de dialoog aan, sluit je aan bij de WAM!-beweging, en grijp de kans om jezelf te laten zien als bondgenoot!

Tijdens de workshops verdiepten de deelnemers zich in allerlei onderwerpen, zoals gelijkwaardige kansen op de werkvloer en participatief onderzoek, waarbij de focus lag op het realiseren van daadwerkelijke impact en co-creatie samen met diegenen die de behoeften van Amsterdammers het beste kennen. Een verslag van de workshops is in Bijlage I te vinden.

Colleges en andere bijeenkomsten

Conferentie 'Dit doet er toe' van het Herstel-Lab en de Kring Nieuw Werk

27 januari 2023

"At the basis of our existence is the sense of worth." Alfred North Whitehead

Ter afronding van een subsidieperiode (ZonMW / Voor Elkaar!) organiseerde het Herstel-Lab in samenwerking met het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis de conferentie 'Dit doet er toe!'. Over het belang van ervaringen van waarde, voor herstel en co-creatie in een ecosysteem mentale gezondheid, en de spanning die bestaat tussen wat wij als waardevol ervaren en professioneel / economisch handelen. In lijn met de werkwijze van het Herstel-Lab, werden tijdens de conferentie filosofie, gesprekken en creatieve werkvormen samengebracht. Doel van deze dag waren mooie ontmoetingen tussen ervaringsdeskundigen, beleidsmakers, zij die in herstel zijn, dansers, onderzoekers, economen, filosofen, zij die psychisch lijden, zorgprofessionals, veranderaars, ambtenaren, leiders en volgers, zoekers en vinders.

Masterclass Tim 'S Jongers 'Natuurlijk Ervaringskennis'

17 februari 2023

Tim 'S Jongers is een naam die niemand meer over het hoofd kan zien als het gaat over inzet van ervaringskennis in de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Naast publicist en directeur van de Wiardi Beckman Stichting, is Tim ook een bevoegde spreker. Op 17 februari gaf hij op uitnodiging van ANE een masterclass over de noodzaak om ervaringskennis te benutten bij het oplossen van armoedevraagstukken, want 'de hoopvollen bepalen het beleid voor de hooplozen, terwijl ze hen niet kennen'.

Een verslag van de inleiding van Tim en het gesprek met de zaal is te lezen in Bijlage III.

Overlegsessies 'Coöperatief ondernemen met ervaringskennis'

Kunnen we samen werk maken van ervaringsdeskundigheid? De oorspronkelijke gedachte voor zeggenschap en gezamenlijk ondernemerschap kwam niet uit de lucht vallen. Met de opgedane ervaring in de coöperatie ANE hebben we het netwerk benaderd om hier nog een keer goed over na te denken. Vorig jaar hebben we een aantal sessies georganiseerd rond de vraag: Wat is er nodig voor mensen om zich professioneel en betaald als ervaringsdeskundige in te zetten, vanuit een organisatie waarin zij zelf eigenaar zijn? In Bijlage IV kunt u meer lezen over de ideeën van de initiatiefgroep.

College 'Ooit gehoord van Amsterdam Vitaal & Gezond?'

12 mei 2023

Op 12 mei werd in Buurtcentrum De Havelaar een college georganiseerd over het meerjarenprogramma Amsterdam Vitaal & Gezond. Ook de rol die inzet van ervaringskennis hierbij kan spelen werd besproken. Geïnteresseerden kunnen [hier](#) de presentatie downloaden als pdf-bestand. Amsterdam Vitaal & Gezond heeft twee ambities: Alle Amsterdammers hebben in 2040 gelijke kansen op een goede gezondheid en kwetsbare

Amsterdammers hebben er tien extra gezonde levensjaren bij. Dit programma is een samenwerking tussen de gemeente Amsterdam, Zilveren Kruis, Sigra, Elaa en Cliëntenbelang Amsterdam.

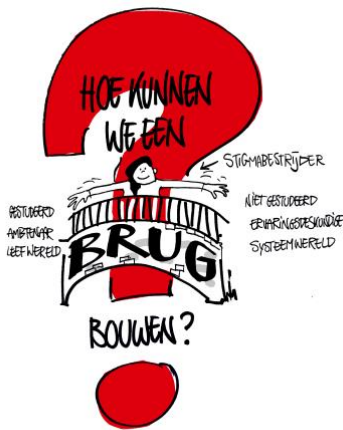

College 'Een beroepscode voor ervaringsdeskundigen; wat zijn kernwaarden van het werk?'

14 juni 2023

Wat is de betekenis en waarde van een beroepscode voor ervaringsdeskundigen? Op 14 juni organiseerde het ANE een werkcollege onder leiding van Marjo Boer over dit thema.

Geïnteresseerden kunnen [hier](#) de presentatie van dit college downloaden als pdf-bestand.

In het project 'Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen' is gepoogd een beroepscode samen te stellen waar men zich als professionele gemeenschap achter kan scharen. De beroepscode is gebaseerd op normen en waarden die ervaringsdeskundige professionals van belang vinden in het werk, op interviews met ervaringsdeskundigen en door meelezers te betrekken.

Diploma-uitreiking Praktijkopleiding 'Ervaringsdeskundigheid in Teams'

17 juli 2023

De Vrijwilligersacademie is door het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis gevraagd om een praktijkopleiding te ontwikkelen voor ervaringsdeskundigen die deze functie willen vervullen. Dat deden we samen met de mensen die al heel lang bezig zijn met het opleiden van ervaringsdeskundigen, zoals de Hogeschool van Amsterdam, COEVA en ED-trainers.

De praktijkopleiding is een voorbeeld van een co-creatief proces: niet alleen is het ANE opdrachtgever voor de ontwikkeling van de praktijkopleiding, deelnemers aan het netwerk hebben meegedacht aan de opzet van de opleiding, deelgenomen aan gastlessen en een bijdrage geleverd aan de jaarlijkse evaluaties. Deelnemers aan de praktijkopleiding worden actief uitgenodigd om te participeren binnen het ANE.

Op maandag 17 juli was de [feestelijke diploma-uitreiking](#) voor alle cursisten die de 'Praktijkopleiding Ervaringsdeskundigheid in teams' afgerond hebben. Ruim een half jaar samen werken en leren met een mooi resultaat.

College 'Ruim baan voor ervaringskennis in onderzoek'

26 oktober 2023

Het ANE college van 26 oktober 2023, dat werd verzorgd door onderzoeksbureau Meetellen, was een groot succes! Een mooie mix van mensen, waaronder onderzoekers, vertegenwoordigers van de gemeente en anderen geïnteresseerden, vulde de zaal. Meetellen is een onderzoeksbureau voor en door mensen met ervaringskennis in het sociale domein. De inhoudelijke presentatie van het college kun je [hier](#) lezen.

De kringen

Kring Buurteams Bondgenoten

De Kring Buurteams Bondgenoten zit niet stil! Er wordt hard gewerkt door de deelnemers en er zijn vele activiteiten die de kring onderneemt. Zo is de kring nauw betrokken bij de ontwikkeling van het functieprofiel/ de rolbeschrijving voor de ervaringsdeskundige medewerkers. Ook mag het ervaringsdeskundige perspectief worden uitgedragen in verschillende werkgroepen.

Bij de ontwikkeling van de kenniswerkplaats Ervaringsdeskundigheid (onderdeel van de Amsterdamse Buurteam Academie) wordt regelmatig met de kring gesproken. Dat is heel mooi, maar misschien ook goed om te weten: deze kring beperkt zich niet meer tot alleen de Buurteams, maar ook de Ouder- en Kindteams (OKT's) en iedereen die met de Amsterdamse Maatwerk Methode werkt, mag aansluiten bij een bijeenkomst. Zo werkt een aantal van onze deelnemers bij het OKT en mogen we ook daar steeds meer meepraten over de ontwikkelingen rond ervaringsdeskundigheid.

Verbonden aan de kring is een onderzoeksvakgroep gestart die door participatief onderzoek te doen de praktijk volgt en kennis deelt over de resultaten daarvan.

Daarnaast heeft de kring een werkgroep opgericht om de Amsterdamse Maatwerk Methode te promoten: de WAM-campagne. WAM staat voor Welkom, Aansluiten en Maatwerk. De Amsterdamse Maatwerk Methode (AMM) werd ontworpen door het Verbond van 100, bestaande uit vier verbondsteams. Op verzoek van de gemeente Amsterdam bedachten sociaal werkers en ervaringsdeskundigen gezamenlijk hoe zij vanuit de Buurteams zouden willen werken. De Amsterdamse Maatwerk Methode is het resultaat. Het woord 'methode' wordt wel gebruikt, maar de AMM is veel meer dan dat. Het is een beweging die tot een nieuwe grondhouding zal leiden. Open, uitnodigend, aansluitend, outreachend en bij de persoon en situatie passend. AMM is geen standaard werkproces dat steeds herhaald en afgewerkt wordt. Uitgangspunt van de Amsterdamse Maatwerk Methode is dat Amsterdammers altijd een benadering op maat verdienen.

Om de Amsterdamse Maatwerk Methode te ondersteunen en stimuleren zijn tientallen betaalde ervaringsdeskundigen aangesteld. Niet alleen bij de Buurteams, maar o.a. ook bij de Ouder Kind Teams (OKT). De rol van deze ervaringsdeskundigen is vooral om het proces van loskomen uit geprotocolleerd en systemisch werken binnen en buiten de Amsterdamse Buurteams te ondersteunen en stimuleren. Werken met de Amsterdamse Maatwerk Methode betekent een ingrijpende cultuuromslag binnen het Amsterdamse sociaal domein. Het verloren vertrouwen tussen overheid en burger vraagt om herstel. Daarom is het nodig dat overheidsinstellingen en instellingen die in opdracht van de gemeente Amsterdam werken, WAM tot in hun genen laten doordringen. De kring Buurteams Bondgenoten komt één keer per maand bij elkaar. Lees [hier](#) meer over deze kring.

Kring Armoede/ Bestaansonzekerheid

Deze kring bestaat uit ongeveer vijftien leden en komt regelmatig (ongeveer éénmaal per maand) bijeen. We agenderen en reageren. Zo komt een breed spectrum aan onderwerpen ter sprake dat een relatie heeft met de bestaanszekerheid van Amsterdammers.

De afgelopen maanden hebben we gediscussieerd over de voorwaarden waarop we met Amsterdamse beleidsmakers zouden willen spreken over beleid en uitvoering. We zoeken graag mee naar de mogelijkheden die er binnen alle wettelijke en procedurele grenzen zijn. Maar stellen daarbij de vraag: Hoe dan? Het gaat hier om een wezenlijk andere aanpak en daarvoor is de inzet van ervaringskennis onmisbaar.

De kring is van mening dat die discussie vooraf moet gaan aan een eventueel inhoudelijke bijdrage. Dat vraagt om een andere houding van de overheid. Op de werkvloer, het contactmoment van de burger met de ambtenaar, moet een bondgenootschap ontstaan. Het gaat daarbij om werkprocessen die meer ingericht worden vanuit samenwerking en onderling vertrouwen. Dan pas de inhoud: bestaanszekerheid mag niet 'versmald' worden tot inkomensgaranties. Op zich een logische beperking voor het systeem, want voor het gemeentelijk apparaat beter hanteerbaar, maar op onze agenda staat de hele leefwereld: Wonen, Werken, Zorg, Onderwijs, enz...

De (landelijke) ombudsman stelde deze week nog dat burgers onvoldoende bij de beleidsvorming betrokken zijn. Dat vergt iets meer dan de inspraak bij de totstandkoming van een beleidsstuk of van wetten, zoals de participatiewet. Het gaat erom in hoeverre we in staat zullen zijn dat bondgenootschap gestalte te geven. En hoe we het stadsbestuur daarvan zouden kunnen overtuigen.

Het Kenniscentrum Ongelijkheid heeft een onderzoeksprogramma uitgevoerd om de bestaanszekerheid van bewoners van Amsterdam te onderzoeken langs verschillende dimensies, waaronder inkomen, werk, wonen en de betaalbaarheid van voorzieningen in de stad. ANE heeft deelgenomen aan dit onderzoek. Centraal staat de vraag naar de samenhang en cumulatie van zulke belemmeringen, en de vraag hoe de cumulatie van bestaansonzekerheid binnen generaties en over generaties heen doorbroken kan worden.

Wij zullen deelnemen aan de ontwerpessies: "Life-events" en "Instantiekapitaal". Instantiekapitaal wordt omschreven als 'Is het niet té ingewikkeld geworden om te dealen met instanties'. En life-events hebben we allemaal wel ervaren.

Lees [hier](#) meer over de Kring Armoede/Bestaanszekerheid.

Kring Onderzoek

Deze nieuwe kring kwam op 25 september 2023 voor het eerst bijeen. Thema van die bijeenkomst was 'Participatief onderzoek: kansen en kwesties'.

In de kring is gesproken over verschillende aspecten van participatief onderzoek doen. We bedoelen met participatief onderzoek toch vooral het betrekken van mensen met ervaringskennis of ervaringsdeskundigen van het begin tot het eind bij onderzoek, dus in het ontwerp, het proces en de uitvoering. Hiermee verandert soms de rol van de onderzoeker meer in die van een projectleider. Een onderzoeker heeft ook een brugfunctie tussen de mensen met ervaringskennis en de systeemwereld, die andere eisen stelt. Initiatieven als onderzoeksbureau Meetellen Amsterdam zijn daartoe opgericht, maar ontmoeten vaak weerstand wanneer onderzoek hierop ingericht wordt. Argumenten van te weinig tijd en geld spelen hierbij een rol. Daarmee ontmoeten we de dilemma's van tijdsdruk, middelen en 'open staan' aan de opdrachtgevers kant. Te vaak nog wordt participatief onderzoek gediskwalificeerd. Het gaat om obstakels van weerstand en beeldvorming.

De Kring Onderzoek wil hier graag verandering in aanbrengen. Hoofdvraag is: op welke manier wordt ervaringskennis beter benut in onderzoek? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het gaat om impact? Tijdens een volgende bijeenkomst in januari 2024 is overlegd over de acties binnen dit nieuw te vormen netwerk.

Meer weten over deze kring? Lees het [hier](#).

Kring Naasten

De Kring Naasten heeft eerst de tijd genomen om te analyseren op welke manier ervaringskennis van naasten beter benut kan worden. Dat heeft geleid tot een verklaring van de kring:

Verklaring: 'Waarom verdient ervaringskennis van naasten meer aandacht?'

Vrijwel iedereen heeft in zijn familie- of bekendenkring wel iemand waarover zij zich ernstige zorgen maken: mensen die niet goed in staat zijn om voor zichzelf te zorgen, waarmee zij zich verbonden voelen en ook vanuit die relatie concrete acties willen of moeten ondernemen. De relaties die naasten onderhouden zijn zeer divers: als partner, kind, broer of zus, ander familielid, vriend of bekende. Hoewel het soort relatie een enorm verschil maakt, zien we ook dat de ervaringen die zij hebben in het omgaan met hun situatie een grote bron van kennis bevatten.

Eén van de sterkste overeenkomsten die naar voren komt uit de verhalen, is de constatering dat naasten niet als vanzelfsprekend gehoord worden en betrokken worden in en bij processen van de formele hulp- en zorgverlening¹.

Een aantal initiatiefnemers wil daarom een kring naasten oprichten binnen het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis om eraan bij te dragen dat: 1. Gepaste vanzelfsprekendheid om naasten te betrekken in zorg- en hulpverleningsprocessen normaal wordt en 2. De beschikbare ervaringskennis van naasten beter toegankelijk wordt voor naasten, professionals, ervaringsdeskundigen en cliënten.

Deze verklaring dient als werkagenda van de kring, en is een levend document dat op basis van collectieve ervaringskennis zal worden onderhouden.

[Lees hier meer](#) over de verklaring.

¹ Hier zijn familieorganisaties al tientallen jaren mee bezig. Opvallend daarbij is dat naasten ook een vrij beperkte plek hebben in de cliëntenbeweging, en er vanuit die beweging ook weinig aandacht wordt besteed aan de rol van naasten. Mogelijk zou hierbij de rol van mensen met ervaringskennis die zelf naasten zijn, en kinderen met ervaringskennis die ook naasten zijn, meer perspectief kunnen bieden.

Kring Kleine Initiatieven

De Kring Kleine Initiatieven is in 2023 één keer bij elkaar gekomen om de vraag te beantwoorden in hoeverre het belangrijk is dat er een kring opgericht moet worden. De aanwezigen hebben vastgesteld dat dat zo is, en starten vanaf 2024 door regelmatig bij elkaar te komen.

Het kartrekkersoverleg

Alle kringen hebben kartrekkers. Dat zijn mensen die de bijeenkomsten van de kringen organiseren. Zij komen maandelijks bij elkaar om over de ontwikkeling van het netwerk te praten en uit te wisselen. Op basis van de input van de netwerkbijeenkomst in januari is besproken wat de reacties betekenen voor de manier waarop het netwerk meer richting zou kunnen krijgen: de kansen en kwesties die je in dit netwerk ontmoet zijn benoemd en de werkwijze is uitgewerkt (zie bijlage I).

Dat heeft geresulteerd in een beter uitgewerkte visie: We streven een brede verandering na in het sociale domein door ervaringskennis meer en beter te benutten. Daarbij hebben we 8 lessen getrokken uit de ervaring vanuit onze bijeenkomsten in het verleden. Wij streven een verandering na die gaat van:

1. ik naar wij (coöperatief)
2. wantrouwen naar vertrouwen (bondgenootschappelijk)
3. min naar plus (oplossingsgericht)
4. belerend naar leren (gelijkwaardig)
5. klant naar producent (wederkerig)
6. exclusief naar inclusief (vertrek vanuit het bijzondere naar het gemeenschappelijke)
7. zeker weten naar onzeker weten (het ongewisse is de bron van veerkracht)
8. evidence based practice naar practice based evidence (de praktijk is leidend)

We willen en hopen zelf een voorbeeld te zijn voor een manier van werken die ervaringskennis laat floreren en op basis van deze lessen nodigen we alle partijen uit in de stad. Om samen te onderzoeken en te ontdekken wat dat concreet kan gaan betekenen voor een betere toekomst in Amsterdam. Die lessen maken we ook concreet in ontwikkelpraktijken.

De kartrekkers worden sinds september 2023 ondersteund door een team van 4 netwerkversterkers, dat in totaal 30 uur per week tot haar beschikking heeft om de kartrekkers en het netwerk te versterken.

Het bestuur

Het bestuur van de in 2023 opgerichte Stichting Amsterdams Netwerk Ervaringskennis is een bestuur dat op afstand staat, 4 keer per jaar bijeen komt en de formele afhandeling van het jaarplan en de jaarrekening in de gaten houdt. Het bestuur bestaat uit Karla Nijns (voorzitter), Ruud Fiere (secretaris) en Lene Grooten (penningmeester).

Omdat het verzoek om de subsidieoverdracht van de coöperatie naar de stichting in 2023 niet is afgerond, verloopt de verantwoording van de subsidie van de gemeente Amsterdam nog volledig via de coöperatie Amsterdams Netwerk Ervaringskennis.

Bijlagen

Bijlage I ontwikkelen positie en werkwijze ANE

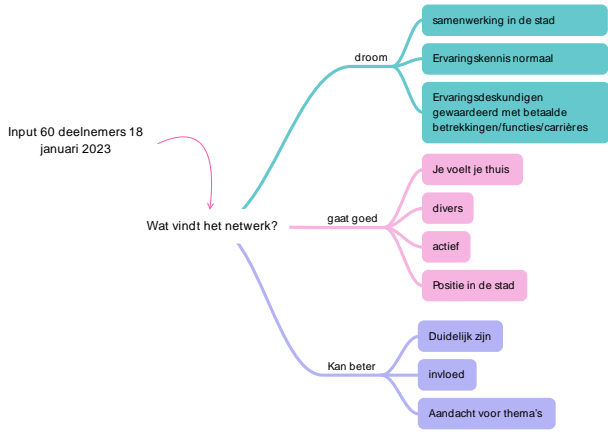
Naar aanleiding van de netwerk bijeenkomst heeft het kartrekkersoverleg waarin alle kringen vertegenwoordigd zijn in meerdere sessies gewerkt aan het uitwerken van hoe het netwerk functioneert: welke kansen en kwesties ontmoeten we en hoe gaan we daarmee om?

Nieuwjaarsnetwerkbijeenkomst 18 januari 2023

In 4 werkgroepen zijn dezelfde vragen besproken. Hieronder staan in steekwoorden de antwoorden vanuit de werkgroepen.

Wat gaat goed met ANE?	Wat kan beter met ANE?	Waar droom je van met betrekking tot ervaringskennis?
Je thuisvoelen bij ANE	Wat is ANE (3x) en wat kan ik ermee moet duidelijker	Samenwerking
Iedereen welkom	Heldere taal/communicatie	Erkenning als derde kennisbron; dat dit in organisaties ook gezien wordt
Nieuwe mensen ontmoeten	Visie en missie duidelijker communiceren	Erkenning
Samenbrengen (gevarieerd, bereik)	ANE 'verkoopt' zich niet goed in de stad	Ervaringskennis is zeer breed gedragen
Ontmoetingsplek	Zichtbaarder op papier en in begrotingen	Meer omarmd als 'normale' functie, echt beroep
De kringen (veilige werkvorm)	Zichtbaarheid ANE (wat doen ze?) Invloed	Loongebouw met doorstroming
Aangesloten voelen Positionering	Ervaringsdeskundigheid wordt niet voldoende gewaardeerd (2x)	Gewaardeerd worden (te zien in salarisschaal, schaal in CAO zorg en welzijn)
Erkenning (vanuit gemeente)	Samenwerking met organisaties op verschillende niveaus	Sterke positie, acceptatie
Verbinden + versterken initiatieven	Gemeente Amsterdam heeft geen ervaringsdeskundigen in dienst	Bevechten niet meer nodig! Want waarde wordt gezien
Woordkeuze (Feedback)	Kleine initiatieven hebben moeite met financiering	Samenbrengen alle ervaringsdeskundigen
Ervaringskennis op de kaart	Wrijving opleiding/geen opleiding oplossen	Niets over ons zonder ons

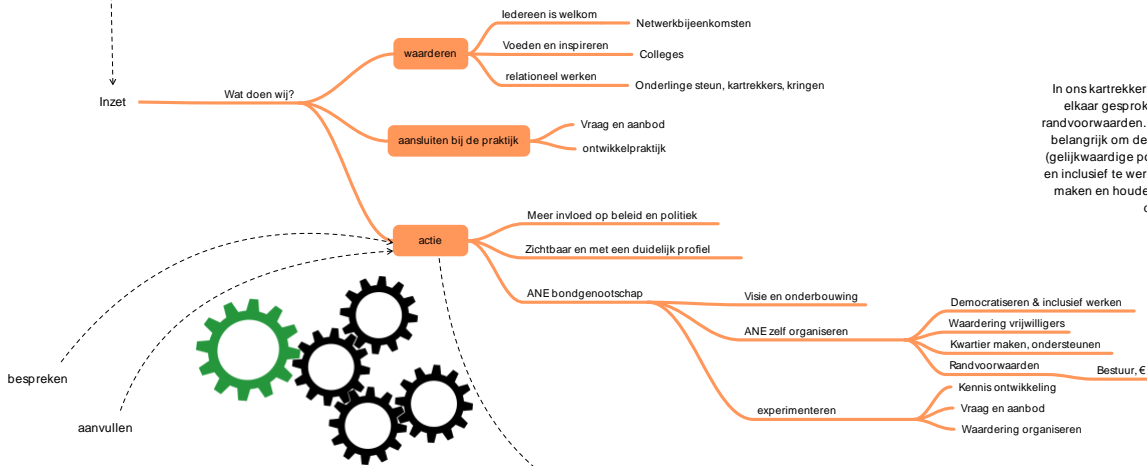
Representatief voor de leefwereld van Amsterdam Actief	Ervaringsdeskundigen worden niet structureel betrokken bij inkoop/aanbesteding	Ervaringskennis gebruiken in alle takken van de zorg (breed toegankelijk)
Krachten bundelen - Ontmoeten bondgenoten	Naamsbekendheid ervaringsdeskundigen in de stad	Verbinding vanuit EIGEN kracht en kennis
Onderlinge erkenning	Ervaringsdeskundigen worden niet betrokken bij beleid	Ervaringsdeskundigheid is niet meer nodig
Leren/uitwisselen	Beloning bevorderen	Gelijkwaardig behandelen
Actief in beleid (vertaling)	Acceptatie bevorderen	Fijne baan aan overhouden
Delen van passie	Meer doen met familie-ervaring	Ruimte voor vrijwilligers
Kring Bondgenoten Buurteams	Ruimte voor creatie en bewaken	Professionele vriendschap is de norm
Diversiteit (2x) en eenheid	Centraal Punt	Stedelijk Pact
Goeie nieuwsbrieven (2x)	Alleen met poen doe je ertoe!	Het is nog teveel een geloof
Multidisciplinair/divers (2x)	Signaleringsfunctie: misstanden, institutionalisering	Aansluiting door bewustwording
Organisch	Meer perspectief ervaringsdeskundigen in Buurteams	Systeem verzachten
	Kring armoede: toegankelijker qua taal	Samenwerking in het systeem
	Voorlichting geven bij Buurteam medewerkers	Systeemwereld sluit zich aan bij leefwereld (door verandering)
	Doorontwikkeling VAK, afbakening, positionering	Tandemssamenwerking is de norm Positionering
		Ervaringskennis van naasten meer inzetten
		Onderdeel opleiding regulier

Deelnemers aan het netwerk geven waardering aan het netwerk waar ze zelf ook aan bijdragen. De randvoorwaarden zijn belangrijk. Om de droom te kunnen realiseren, kunnen er nog verbeteringen zijn: duidelijk zijn wat en waarvoor ANE is, positie innemen en invloed uitoefenen op de belangrijke thema's!

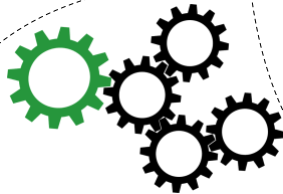

Ervaringsdeskundigen zijn vaak de kanarie in een kolenmijn; zij detecteren als eerste het gevaar.

In ons kartrekkersoverleg hebben we met elkaar gesproken over de belangrijke randvoorwaarden. Dat is wat ons bindt. Het is belangrijk om de missie scherp te houden (gelijkwaardige positie van ervaringskennis) en inclusief te werken (bondgenoten, ruimte maken en houden voor wie wil bijdragen daaraan).

bespreken
aanvullen

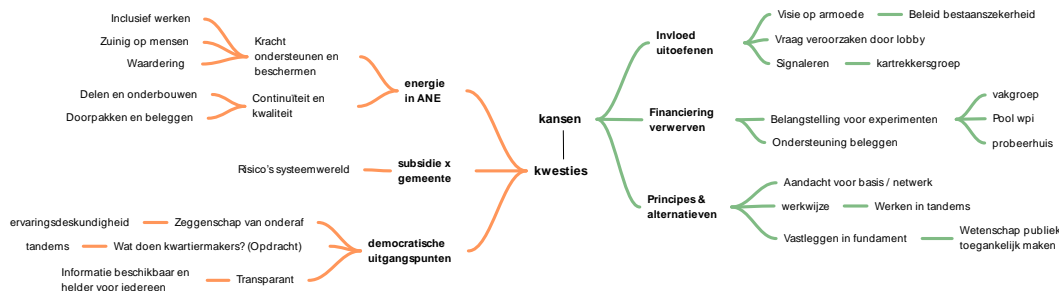
Kansen en kwesties

Het goed om stil te staan bij onze werkwijze en positie. Vragen die op ons afkomen gaan over belangrijke thema's. Toch is het belangrijk niet perse mee te lopen op vragen vanuit het 'oude' denkraam.

Just door het hanteren andere waarden en criteria geef je een voorbeeld en maken we ruimte voor ervaringskennis en ondersteuning van uit de leefwereld.

Wees dus alert dat je niet meedoet aan het "vliegen naar de oplossing". Daarmee loopt je het risico slecht 'erbij' te zijn geweest, in plaats van een daadwerkelijke verschuiving.

Ontwikkelpraktijken (een vakgroep, kring financiering kleine initiatieven, probeerhuis) op initiatief van ANE kunnen hierbij helpen. Experimenten kunnen de positie van ervaringskennis versterken en ontwikkelen.

Datgene wat we prediken moeten we ook toepassen op het netwerk zelf. Als kartrekkers faciliteren we een kring van mensen. De opdracht aan de kwartiermaker moet ook duidelijker geformuleerd worden van onderaf. Kansen en kwesties op de agenda, en van daaruit opnieuw kijken naar de opdracht waar we voor staan.

Bijlage II interview

Martin Stam in gesprek met Henrike Kowalk tijdens de Nieuwjaars-netwerkbijeenkomst: 'Als je van ver komt kan je dichterbij komen'

Ervaringsdeskundige Henrike Kowalk heeft een masterscriptie geschreven (in het Engels) met de titel "The Hegemonic Narration Sickness of Professionalization and Recovery". Hierin analyseert zij kritisch de ontwikkelingen omtrent ervaringsdeskundigheid sinds 2013. De hedendaagse betekenis en vormgeving van ervaringsdeskundigheid wordt veel bepaald door het neoliberalisme, zo stelt Henrike in haar scriptie. Zonder illusies koesteren wij van alles en dat heeft zij kritisch onder de loep genomen.

Zonder geld en connectie is er geen weg

Henrike is opgegroeid in het voormalige Oost-Duitsland. Toen ze 15 was viel de Berlijnse muur. De plotselinge wisseling van een socialistische cultuur waarin het collectieve belang voorop stond naar een kapitalistische samenleving die door individualisme wordt gekenmerkt, was een behoorlijke cultuurshock voor Henrike. Toen zij vervolgens zonder een (t)huis kwam zitten kreeg ze geen hulp van een sociale dienst, omdat ze niet voldeed aan de categorieën voor urgentie voor een woning. Desondanks was Henrike positief ingesteld en geloofde "waar een wil is, is een weg". Maar ja, als je geen vaste woonplek hebt en geen eten, en als al je pogingen mislukken om aan werk te komen en een opleiding te volgen, dan leer je snel dat dit gezegde gebakken lucht is.

Wat Henrike door ervaring heeft geleerd is dat in kapitalisme geldt: waar geld en connecties zijn, daar is een weg. Terwijl ze ondanks haar doorzettingsvermogen en optimistische houding op gegeven moment bij de ondergrens van bestaan terecht was gekomen, zonder illusies: "Ik was bezig met: Hoe kom ik rond? Waar slaap ik?" Henrike had vermogens, maar er werd geen hand aangereikt en geen kans geboden. Ze vond geen opening.

Hier klopt iets niet

Toen Henrike op de Hogeschool van Amsterdam terechtkwam, observeerde ze dat er steeds meer eisen werden gesteld om mee te mogen tellen als ervaringsdeskundige. Zo werden sommige ervaringsdeskundige gastsprekers gediskwalificeerd omdat zij hun ervaringen niet vertelden volgens de verwachtingen van reguliere docenten. Enerzijds wordt beweerd dat ervaringsdeskundigen waardevol zijn omdat zij iets anders komen brengen, anderzijds wordt geëist dat ze zich aanpassen en gedragen volgens de dominante standaardnorm. Haar frustratie daarover maakte dat Henrike besloot om te gaan studeren.

Ervaringsdeskundigheid, een neoliberal gereedschap

In haar scriptie analyseert Henrike hoe ervaringsdeskundigheid een gereedschap is geworden om de participatiesamenleving te realiseren, dus de neoliberale agenda in Nederland. Dit kon volgens haar tamelijk onopgemerkt, omdat in 2013 ook het *Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid* verscheen. Daardoor konden de ontwikkelingen betreffende ervaringsdeskundigheid neergezet worden alsof mensen het zelf willen en vooral alsof er iedereen gebaat bij is. Dat is niet zo. Henrike bekritiseert dat de sterke verwevenheid en invloed van het neoliberalisme op het concept ervaringsdeskundigheid doorgaans niet wordt erkend. Ooit was ervaringsdeskundigheid een bottom-up beweging, maar vandaag krijgt ervaringsdeskundigheid vooral top-down invulling.

Twee h-woorden

Martin heeft twee h-woorden uit Henrike's scriptie gefilterd waar we voorzichtig mee moeten zijn: *hoop* en *hoopverlener*. Volgens Henrike is er niks mis met hoop per se, maar hoop - evenals optimisme - moet geen plicht of verplichting worden. Ook moeten we niet vergeten dat je iemand anders geen hoop kunt *geven*. Hoop is een individuele beleving die in iemand groeit, of niet.

Daarnaast wordt vaak over het hoofd gezien dat er voor veel mensen die op de marge leven geen hoop is op iets anders. Veel mensen kunnen niet 'omhoog' klimmen door de regels, structuren, en eisen die worden bepaald en in stand gehouden door de dominante cultuur. Henrike dreef vooral de wanhoop: "Als je niks hebt, dan heb je niks aan hoop. Want van hoop word je niet warm."

Ervaringsdeskundigen hebben nu de opdracht om "hoop te verlenen". Daarmee, zegt ze, lopen we onder meer het risico dat we helemaal niet aansluiten bij de realiteit van *iedereen* die ondersteuning nodig heeft. Terwijl aansluiten bij de leef- en belevingswereld juist een essentieel onderdeel is van ervaringsdeskundigheid.

De verheerlijking van diploma's

Er is nog steeds heel weinig geschreven door ervaringsdeskundigen zelf, constateert Henrike. Wel zien we een dubieuze opleidingsroes en een verheerlijking van het diploma, voegt Martin toe. Henrike werkt zelf als ervaringsdeskundige docent bij de AD-opleiding *Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn*.

Zij observeert een verandering in motivatie onder studenten. De voornaamste motivatie om ervaringsdeskundige te worden was vroeger om anderen te helpen en om iets te veranderen in de maatschappij. Tegenwoordig geven steeds meer studenten aan dat zij de opleiding volgen omdat ze een betaalde baan willen. Daar is op zich niets mis mee, alleen voedt de druk op diploma's om een betaalde baan te kunnen krijgen wel andere motieven en uitsluiting van veel ervaringskennis.

Je geeft ook een perspectief

Ga outreachend werken. Stap op mensen af. We hebben niet meer opleidingen nodig, maar dat meer mensen gezien worden en kansen krijgen, zonder allemaal voorwaarden te stellen! Nodig mensen uit, stelt Henrike, maar laat ze zelf bepalen hoe en wat zij willen toevoegen en wat zij belangrijk vinden, uitgaande van hun doorleefde ervaringen en perspectieven.

Zo mooi dit onderzoek over ervaringsdeskundigheid!

Het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis is een kenniscentrum. Martin vraagt zich af of we geen boekje kunnen maken in het Nederlands? Henrike vertelt dat ze alles wat ze in haar scriptie aankomt tien jaar geleden ook al wist. Nu heeft ze het opgeschreven. Ze benadrukt tot slot: "Als ervaringsdeskundige word je in je eigen taal vaak niet serieus genomen. Dus je wordt veelal gedwongen om de taal van de academische en intellectuele wereld te leren om je punt te maken en misschien gehoord te worden. Dit betekent dat lang niet alle ervaringskennis als even belangrijk wordt beschouwd en behandeld. Laten we meer omkijken en leren om te luisteren naar de mensen die nog steeds en weer uitgesloten worden, ongeacht welke taal zij spreken!"

Amsterdam, 18 januari 2023

Bijlage III netwerkbijeenkomst

Verslag netwerkbijeenkomst 14 december 2023

Op 14 december organiseerde het ANE een dynamische netwerkbijeenkomst met als centraal thema het belang van bondgenootschap in ons netwerk. Hieronder volgt een kort verslag van de workshops.

Erken ervaringskennis met een skillspaspoort

De workshop 'Skillspaspoort', gegeven door Hans Cremers en Marc Räkera, behandelde de noodzakelijke erkenning en documentatie van vaardigheden die worden verkregen door in het leven opgedane ervaringen. In een skillspaspoort wordt niet alleen meegenomen wat je door opleiding en werkervaring aan competenties hebt opgebouwd, maar ook wat je ervaringen in je leven aan competenties hebben opgeleverd – gekoppeld aan een voorstel voor een proefproject om deze kennis formeel te erkennen. Afgesproken is dat er een proef wordt gedaan met een tiental ervaringsdeskundigen, zodat duidelijk wordt hoe het skillspaspoort werkt en wat het oplevert. Zodra hierover meer bekend is laten we het weten!

Vertrouwenspersonen

Meer succesverhalen volgden binnen de workshop van Stichting Samen Vooruit over het bevorderen van zelfredzaamheid in de Indische Buurt, wat inspiratie opwekte om de lessen die daaruit werden geleerd zelfstandig toe te passen.

Inmiddels zijn er dankzij dit project zo'n zeventig personen actief als vertrouwenspersoon. Deze vrijwilligers merkten niet alleen dat mensen die bij hen aanklopten wantrouwend stonden tegenover de reguliere organisaties, maar ook dat zijzelf vaak met wantrouwen bekeken werden. Daarom is in de Indische buurt een zogeheten 'tussenruimte' gecreëerd waar professionals en vrijwilligers elkaar ontmoeten. Daar leerden ze elkaar kennen, zodat het wantrouwen minder werd en de onderlinge omgang verbeterde. Naast een ontmoetingsplek, biedt de tussenruimte een moment om bepaalde onderwerpen samen op een gestructureerde manier te kunnen bespreken. De aansluiting tussen formele organisaties en vertrouwenspersonen is daardoor beter geworden.

Een ander aandachtspunt dat werd benoemd, is dat vertrouwenspersonen vaak een tomeloze inzet hebben. De ondersteuning van Stichting Samen Vooruit kan helpen voorkomen dat die inzet ten koste van de vertrouwenspersonen zelf gaat.

Amsterdam inclusief

De workshop 'Echt Inclusief' door Jette Bolle en Eric Groot Kormelink, bracht de essentiële rol van ervaringsdeskundigen bij het creëren van een meer inclusieve stad aan het licht.

Deze workshop begon interactief. Deelnemers moesten raden wie van de twee workshopbegeleiders het vaakst met het openbaar vervoer gaat, het meest werkt, het vaakst naar concerten gaat en wie de meeste vragen krijgt over beperkingen. Jette heeft een onzichtbare beperking en Erik een zichtbare. Jette is meer aan het werk ermee en fietst op

een elektrische fiets omdat ze niet goed met openbaar vervoer kan reizen. Voor Erik is openbaar vervoer juist wel een uitkomst.

Volgens de Verenigde naties heeft gemiddeld 1 op de 5 mensen een beperking. En dat aantal neemt toe vanwege de vergrijzing. Er zijn ongeveer 100.000 laaggeletterden in Amsterdam. Dat is ook een fikse beperking, die meestal niet zichtbaar is. In de participatieverordening van de gemeente, waarin inspraak van de burgers is geregeld, is er veel aandacht voor ervaringsdeskundigheid. De vraag is niet 'wat heb je?' Maar: 'Wat heb je nodig?'

Een tip voor het organiseren van bijeenkomsten: een persoon aanstellen die verantwoordelijk is voor de toegankelijkheid en dit als uitgangspunt heeft bij het kiezen van een ruimte om bij elkaar te komen. Een aanspreekpunt voor mensen met issues - zichtbaar of onzichtbaar. Ook is het slim om iemand met een beperking te vragen wat hij/zij ervan vindt als je een bijeenkomst organiseert - is de ruimte toegankelijk genoeg?

Soms zijn er ook tegenstrijdige beperkingen. Conclusie: we doen wat we kunnen, en kunnen altijd leren van elkaar als we vragen stellen en luisteren.

Armoede en emotie

De workshop over armoede en emotie door Henna Kappar, was een gesprek over de noodzaak om aandacht te besteden aan de emotionele kant van armoede. Als je in armoede leeft, zijn er zoveel momenten waardoor je geraakt wordt. Bijvoorbeeld omdat je je iets niet kan veroorloven, of omdat je op een onprettige manier aangesproken wordt door anderen.

Deelnemers aan de workshop wisselden ervaringen uit, en wat in ieder geval duidelijk werd was dat als je armoede wilt bestrijden, je beleid niet moet centraliseren maar juist onderop moet beginnen. De doelstelling hoort te zijn dat we iedereen helpen die dat nodig heeft, en wel direct.

De groep die deelnam aan deze workshop heeft afgesproken om in het nieuwe jaar nogmaals bij elkaar te komen, zodat de training die Henna ontwikkeld heeft zich verder kan ontwikkelen.

Iedereen een gelijke kans op werk

Djogeeta Hiralall en Berend de Groote gaven een workshop over de zogeheten 'Community of Practice'.

De afdeling Werk, Participatie en Inkomen (WPI) van de gemeente Amsterdam is gestart met een meerjarig onderzoekstraject samen met andere gemeenten en Divosa. Daarvoor hebben zij vanaf het begin mensen met een uitkering en ervaringsdeskundigen betrokken om ervaringskennis mee te nemen in het onderzoek. De bedoeling van het onderzoek is om te ontdekken op welke wijze professionals beter in staat zijn om samen met mensen die een uitkering hebben een manier te vinden om te kunnen werken.

Bijzonder is dat dit onderzoek (dat uit verschillende onderdelen bestaat, zoals cliëntparticipatie en de cliënt centraal) in een community of practice plaatsvindt, wat betekent dat mensen met ervaringskennis, professionals en onderzoekers samenwerken om de voortgang van het onderzoek te bespreken. Vanuit Amsterdam nemen nu vijf mensen met

ervaringskennis deel (vanuit andere steden hooguit één, daar kost het nog wat moeite om ervoor te zorgen dat ook mensen met ervaringskennis deelnemen). Aanwezig waren benieuwd in hoeverre er sprake is van een gelijkwaardige deelname.

De mensen uit Amsterdam komen regelmatig bij elkaar om bijeenkomsten voor te bespreken.

Participatief onderzoek met Meetellen

De workshop over de werkwijze van onderzoeksbureau Meetellen, gegeven door teamleden van het bureau, was een gesprek over de manier waarop Meetellen participatief onderzoek vormgeeft in het sociaal domein. Het team bestaat zowel uit mensen met ervaringskennis en onderzoekservaring als professionele onderzoekers. Samen met de mensen waarover het onderzoek gaat, bepalen zij vanaf de start van een onderzoek wat de opzet daarvan is, welke vragen er gesteld worden en op welke manier dit gebeurt. Daardoor is de kans een stuk groter dat veel meer verschillende mensen gehoord worden dan in regulier onderzoek, en kan het onderzoek beter aansluiten bij de mensen waarover het gaat.

Tot slot

Het enthousiasme en de inspiratie van al die verschillende uitwisselingen waren voelbaar, en dat leidde tot levendige discussies die nog doorgingen tijdens de afsluitende borrel.

Laten we de genomen stappen en de reis vieren, terwijl we ons blijven inzetten om actieve bondgenoten te zijn. We zijn er trots op om deel uit te maken van deze beweging naar een inclusiever, begripvoller en mensgerichter Amsterdam!

Bijlage IV masterclass

'Natuurlijk Ervaringskennis!'

Verslag Masterclass Tim 'S Jongers

Tim 's Jongers is een naam die niemand meer over het hoofd kan zien als het gaat over inzet van ervaringskennis in de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Naast publicist en directeur van de Wiardi Beckman Stichting, is Tim ook een bevlogen spreker. Op 17 februari gaf hij op uitnodiging van het ANE een masterclass over de noodzaak om ervaringskennis te benutten bij het oplossen van armoedevraagstukken, want 'de hoopvollen bepalen het beleid voor de hooplozen, terwijl ze hen niet kennen'.

De druk bezochte masterclass in de Keizersgrachtkerk wordt ingeleid door Karin Hanekroot (directeur

Vrijwilligersacademie). Karin benadrukt hoe belangrijk het is om te bouwen aan bondgenootschappen binnen het bestaande netwerk rondom ervaringskennis, waarna ze concludeert dat er in de zaal al een aardige mix vertegenwoordigd is van ervaringskracht, onderzoekskracht en beleidskracht.

Daarna volgt een eerste vraag aan Tim: heeft hij tips voor de aanwezigen om ervaringskennis in te zetten hier in Amsterdam? Het licht ironische antwoord is meteen raak: op deze locatie voelt Tim zich een beetje een pastoor. Om op serieuzere toon te vervolgen dat voor hem deze vraag draait om het 'waarom', en dat dit individueel bepaald is.

Zelfredzaamheid

De masterclass begint met een kleine *mindfuck*: eerst mag iedereen die zichzelf als zelfredzaam beschouwt gaan staan, de hele zaal dus, waarna iedereen die weleens een beroep doet op al dan niet betaalde hulp van deze of gene weer mag gaan zitten (ook de hele zaal).

Het is de opmaat naar een vlammend betoog over het 'waarom' van Tim. Voor hem begon het in Antwerpen, toen hij daar als student politicologie ging werken in de nachtopvang voor daklozen en verslaafden. Dat confronteerde hem met degenen die hij de 'hooplozen' noemt: mensen voor wie de opeenstapeling van ellende en bestaansonzekerheid doorgaans al vroeg in hun leven begon en alle geboden hulp vroeg of laat stukloopt. Hun levensloop staat in schril contrast tot die van de 'hoopvollen'. Voor hen verloopt het leven doorgaans volgens een vergelijkbare dynamiek, maar dan richting succes dankzij alle steun en stimulans die zij van kleins af aan ontvingen.

Destijds bedroeg de afstand tussen de hooplozen met wie Tim werkte en zijn hoopvolle studiegenoten slechts zeven minuten fietsen, ondanks de mijlengrote kloof tussen deze twee werelden, en hij heeft veruit het meeste geleerd van de hooplozen, zo vertelt hij.

Als politicoloog en bestuurskundige kijkt Tim kritisch naar de mantra van zelfredzaamheid die sinds de decentralisatie van de maatschappelijke ondersteuning overal opduikt. De kloof tussen beleidsmakers en burgers, tussen rijk en arm, wordt juist steeds groter. De afgelopen tien jaar is het aantal daklozen verdubbeld en nu gaat het door alle crises van deze tijd nog sneller, vooral onder jongeren. Onze sociale rechten zijn al sinds lang in crisis, maar pas nu ook mensen in een betere positie daar de gevolgen van voelen, wordt onderkend dat dit een probleem is. Op de keper beschouwd klopt iedereen vroeg of laat wel een keer aan bij de overheid, wat betekent dat niemand zichzelf dus echt zelfredzaam kan noemen.

'Hunger Games in real life'

Degenen die het beleid bepalen en daar invloed op hebben, de mensen met goede opleidingen, lijken veelal op elkaar, vervolgt Tim. Deze circa 15 % van de bevolking heeft minimaal een Masterdiploma op zak en is bovengemiddeld gezond, bevoorrecht en tevreden met het huidige politieke beleid. Wie het goed heeft, zorgt ook goed voor de eigen belangen.

In de aanpak van problemen baseert de overheid zich ondertussen op drie pijlers: wetenschappelijke kennis, bewijskennis en professionele kennis. Tim vraagt zich af wat de logica van dit in een ivoren toren bedacht beleid kan zijn, zolang men voorbijgaat aan ervaringskennis vanuit de realiteit van degenen die in een achterstandspositie verkeren. Doordat de signalen vanuit die hoek langdurig zijn genegeerd, leeft er onder beleidsmakers een serieus gebrek aan kennis van deze werkelijkheid.

Tim noemt dit *'The Hunger Games in real life'* en schetst een schrijnend beeld van de initiatieven van bovenaf om tegemoet te komen aan de wens om de verschillen te verkleinen: het draait altijd om de verdeling van potten met geld die op basis van sociaal-economische criteria worden toebedeeld aan zogenoemde 'achterstandswijken'. Om de situatie in ogenschouw te nemen gaan ambtenaren hooguit een keertje op 'wijksafari', waarna ze menen de buurt te kennen. De potten met geld gaan voornamelijk op aan dergelijke wijksafari's en veel te dure zzp'ers zonder band met de doelgroep die worden ingehuurd om in de wijken voorlichtingsbijeenkomsten te geven, aldus Tim. De basis, de mensen in de wijken zelf, zien weinig of niets terug van dat geld, terwijl zij degenen zijn met alle kennis van wat daar leeft. Waarom wordt die kennis niet ingezet en meegenomen in het ontwikkelen van beleid?

Drijfveren

Na deze kritische analyse is het de beurt aan de andere aanwezigen om vragen te stellen. Op de vraag of Tim veranderingen ziet naar aanleiding van zijn kritische houding, antwoordt hij dat er wel iets van verandering te zien is, hoe moeilijk en langzaam ook. Maar voor echte verandering is er naar zijn idee nog wel veel bewustwording nodig. 'Voor degenen aan de onderkant draait het niet alleen om het feit dat ze minder hebben, maar óók dat ze zich daardoor minder gaan voelen.'

Tims persoonlijke achtergrond en drijfveren komen later die dag nog vaker ter sprake in antwoord op vragen vanuit de zaal. Zelf groeide hij op in armoede. Door zijn slechte start

ging hij pas rond zijn dertigste studeren, wat hij bekostigde met zijn werk in de nachtopvang van daklozen en verslaafden. Daar kon hij immers zonder diploma's terecht. Dat werk heeft hem gevormd tot wie hij nu is en hij heeft nog steeds contact met mensen uit die wereld.

Hij vertelt lange tijd te zijn gedreven door woede naar de systeemwereld toe, maar nu te beseffen dat er voor de gewenste veranderingen heel veel tijd nodig is. Toch gelooft Tim daar wel in, want 'meningen kun je ondergraven, maar ervaringsverhalen niet'. Uiteindelijk schiet je weinig op met boosheid, vooral niet op jezelf. Boosheid blijft wel een drijfveer, al zegt hij schertsend inmiddels te hebben geleerd om daar moeilijke woorden voor te gebruiken. Maar vooral de reacties van mensen die blij zijn met wat hij doet zijn constructief, omdat men elkaar steunt in de wens tot verandering en het vinden van oplossingen.

Uiteindelijk gaat het erom een discussie op gang te brengen over bestaansonzekerheid onder mensen die daar geen ervaring mee hebben. Nu is de nieuwe politieke mantra dat de burger centraal staat, maar waarom nu pas?

Dergelijke kritische vragen zijn ook nodig om het systeem te leren doorgronden, om te onderkennen dat er ongelijk is geïnvesteerd in mensen. Het bestaande systeemdenken zorgt voor enorm veel administratieve rompslomp bij de verdeling van subsidies. Dat geld komt niet terecht bij de mensen voor wie het bedoeld is door gebrek aan vertrouwen van de bovenlaag in die mensen, maar 'arm zijn is niet hetzelfde als achterlijk zijn', benadrukt Tim.

Inzet van ervaringskennis

Naar aanleiding van een vraag over de druk op het individu om de juiste diploma's te behalen, en hoe zich dat verhoudt tot de vraag om inzet van ervaringsdeskundigen, vertelt Tim dat hij expres niet spreekt over 'ervaringsdeskundigen', maar wel over de noodzaak om mee te mogen en kunnen beslissen, en dat dit in feite draait om een noodzaak tot diversiteit. Laat het geld naar de mensen in de buurten zelf gaan en investeer in de mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, zoals schoonmaaksters – de meest diverse groep die je je kunt voorstellen – zodat ook zij hogerop kunnen komen. Nu krijgen zij hooguit computervaardigheidskursusjes aangeboden voor inzet in hetzelfde laagbetaalde werk, aldus Tim.

En hoe zouden we de gemeente Amsterdam ervaringskennis kunnen laten omarmen als toegevoegde waarde? Tim: 'Als je het anders wil doen, moet je de ongemakkelijke vraag stellen of je het ook met dezelfde mensen moet doen of niet. Investeer juist in die mensen met ervaringskennis. Een mooi voorbeeld vanuit de gemeente Zwolle: daar wordt al gewerkt met een zogeheten "ervaringsmakelaar", een persoon die belast is met het permanent kritisch bevragen op het inzetten van voldoende ervaringskennis binnen het beleid.'

Een kritische kanttekening van iemand die werkt bij de GGD: 'Hier is wel de wens om ervaringskennis te integreren in onze Buurteams, maar we lopen aan tegen een eilandjescultuur. Het leidt niet tot een leerproces omdat men de nadruk legt op losstaande ervaringen en verhalen. Vanuit de overheid klinkt de mantra van de participatiesamenleving, maar de mensen zijn murw. Er zijn te veel scheve verhoudingen opgebouwd.' Ziet Tim een oplossing voor die impasse?

Tim: 'De rol van een netwerk is om mensen bij elkaar te brengen. Er is veel boosheid en wanhoop om de nadruk vanuit het systeem op "u moet dit, u moet dat" die van bovenaf wordt opgelegd. En ook in de onderzoekswereld wordt uitgegaan van een vast stramien van bovenaf, terwijl het veel beter zou werken om relevante onderzoeksthema's en -vragen door de mensen waarover het gaat zelf te laten formuleren.'

Spreadstandburgers

De vraag is uiteindelijk hoe je vanuit ervaringskennis meer toegang krijgt tot de systeemwereld. Daarvoor is het volgens Tim nodig om een beweging op te bouwen van zogeheten 'spreadstandburgers': mensen die net zoals hij vanuit een achterstandspositie zijn opgeklommen in het maatschappelijke veld, en zowel de wereld van de hooplozen als die van de beleidsmakers van binnenuit kennen.

Tim: 'Beleidsmakers die in hun privéleven niet geconfronteerd worden met het beleid dat ze ontwikkelen, zijn vergelijkbaar met een kok die niet proeft van wat hij bereidt. Het gaat erom dat je als overheid echt vanuit de mensen vertrekt en laat zien dat je ze serieus neemt. Uiteindelijk leidt dat tot winst voor iedereen, ook democratische winst, als je als gemeente of overheid zodoende het vertrouwen weet te herstellen. Daar ligt ook een rol weggelegd voor wat ik "spreadstandburgers" noem.'

Het gaat vaak mis in de vertaalslag vanuit de tussenlaag tussen 'hoog' en 'laag' die verantwoording in cijfers moet afleggen. Daarom is het zo belangrijk om van binnenuit de dialoog aan te gaan tussen de lagen. Een opmerking vanuit de zaal: 'Er is vaak wel een wens tot verandering onder ambtenaren, maar die wordt dan weer tegengehouden van bovenaf.'

Tim concludeert: 'Dit is een belangrijk gesprek, de aanwezigheid hier van zo diverse deelnemers is veelzeggend. Het is belangrijk om mee te bewegen en -doen en om begrip op te brengen voor ambtenaren door systeemfouten waar zij zelf ook tegenaan lopen in kaart te brengen. Laten we uitgaan van de gedachte: Iedereen wil eigenlijk hetzelfde, blijf lief voor elkaar.'

Waarna Tim deze vruchtbare bijeenkomst afrondt met het advies aan de bondgenoten in de zaal om elkaar op te zoeken en richting overheid de boodschap uit te dragen 'Dit gaat fout, we willen je helpen, en dat gaat de overheid ook veel geld besparen'.

Auteur: Jevgenia Lodewijks

Bijlage V Coöperatief Ondernemen met Ervaringskennis

Het Probeerhuis

Succesvol samen ondernemen vanuit een veilige tussenruimte

Een huis met een missie

Mensen verbinden zich aan de missie (samen sterk staan & mensen kansen bieden). Maar zonder werk in uitvoering & succes wordt het een Praathuis. Daarom werken we door opdrachten uit te voeren aan de 'infrastructuur' van het huis, die ondernemen mogelijk maakt en de kans op succes versterkt. De onderliggende principes van samen werken zijn belangrijk en worden bewaakt.

Tussenruimte

Essentie van het Probeerhuis is dat we investeren in de tussenruimte. Deze tussenruimte is nodig om mensen de gelegenheid te bieden op een veilige manier te onderzoeken wat en hoeveel ze kunnen en willen bij het werken vanuit ervaringskennis. In deze ruimte kunnen we vanuit vertrouwen en samenwerking experimenteren door samen te ondernemen.

Experiment

Het Probeerhuis is een initiatief dat erop gericht is om op termijn onderlinge ondersteuning, ondernemerskracht, bescherming tegen risico's en helder eigenaarschap voor leden te bieden. We willen uitvinden wat daarbij het beste werkt.

De vorm van het project lijkt op een huis met meerdere kamers, verschillende kansen en mogelijkheden, commitment en eigenaarschap, en gebouwd op solidariteit en gedeelde waarden.

Na een uitgebreid behoeftenonderzoek hebben we besloten om aan de slag te gaan en een blauwdruk gemaakt voor de bouw van dit Probeerhuis door de coöperatie ANE.

Amsterdam, 31 maart 2023

ANE

AMSTERDAMS NETWORK ERVARINGSKENNIS

WWW.AMSTERDAMSNETWERKERVARINGSKENNIS.NL
INFO@AMSTERDAMSNETWERKERVARINGSKENNIS.NL